

XXIX
 международен
 фестивал
 «Мартенски
 музикални
 дни»

Заразяващо артистично присъствие

НОВИ ЩРИХИ КЪМ ФЕСТИВАЛНИЯ ПОРТРЕТ НА СЪВЕТСКИТЕ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Не ми се иска да гледам на фестивала като на състезание. И все пак, сигурна съм, че в съзнанието на слушателя се отлага трайно онова, което сам той е отделил като неповторимо и единствено. Убедена съм също, че в този своеобразен слушателски „фонд“ непременно ще влезе, със собствен принос, и гостуването на Новосибирската филхармония под диригентството на Арнолд Кац. Две вечери, които привлякоха не само с авторитета и силата на съветската оркестрова школа. В случая имаше и нещо повече, което лично за мен ще отдели този оркестър в пъстрата панорама на съветското участие от последните няколко фестивални години. Знаехме за него, че е един

Широта на възгледите ще открием и в самия избор на програмата за двете вечери. Едва ли, впрочем, можем да си представим по-богато и оригинално скроен тематичен „сценарий“, замислен очевидно с респектиращото намерение да защити широката и практически неограничена стилна култура на състава — от Моцарт до Стравински и Шchedрин. Удивителен диапазон! И съвсем реално преодолим — независимо че посила и впечатляваща за мен остана първата вечер от представянето на оркестъра със Симфония № 6 от Чайковски, оркестровата пиеса „Нощ на голия връх“ от Мусоргски и Петия цигулков концерт от Моцарт. Три изключително популярни оркестрови компо-

За онези, които присъстваха на този концерт, едва ли има някакво съмнение, че младият, шестнадесетгодишен цигулар Антон Бараховски е истинско дарование. Познатият на всички Моцартов Концерт за цигулка № 5 той превърна в откровение — не толкова зряло, колкото по юношески свежо и одухотворено.

Втората вечер на Новосибирск ни отпрати напред, към музиката на XX столетие, сякаш за да илюстрира възмож-

ности и инструментален потенциал, които нека признаем, не винаги са даденост за един оркестър. И наистина в тази пъстра съвременна програма от творби на И. Стравински — Сюита из балета „Игра на карти“, Л. Пипков — Концерт за кларнет и камерен оркестър (II и III част), по случай 85 години от рождението му, и Бизе — Шchedрин — „Кармен—сюита“, имаше толкова достойнства, че и малките несъвършенства ни се сториха почти незабележими. На първо място бих поставила лекотата, с която оркестърът и диригентът преодоляха изпитанията на една доста кокетлива музикална стилистика, каквато носи например неукласичната Сюита на Стравински — с рационалната графичност на оркестровата фантура, с внезапните метрически обрати и стилизираните интонационни „гегове“, с подвижната игра на инструментални

от най-добрите в Съветската страна. Впрочем, мнозина са онези, които помнят и първо то му участие във фестивала през 1970 година. Но представите се оказаха твърдо скромни, а споменът поохтеял. Двата концерта на Новосибирската филхармония сега прибавиха нови, интересни щрихи към общия фестивален „портрет“ на съветското участие. Като че ли най-силно впечатление остави спонтанната емоционална стихия на тези великопenni инструментални листи, така ярко и смело моделирана от диригента Арнолд Кац — тържествено на разкрепостения жест, предимство на възбуждението пред строгия академизъм, одухотворено и импулсивно присъствие, което върви редом с високата професионализъм и образцовата оркестрова техника.

Може би наистина в случая става дума за една различна естетика, по-друго виждане за ролята на оркестъра, който не е просто един добре настроен механизъм, а подвижна и естествено пулсираща материя. А това вече може да постигне само оркестър от класата на Новосибирската филхармония и нейния изключителен ръководител Арнолд Кац.

зиции (как трудно се защитават подобни образци наживо!), всяка от които носи собствена оркестрова и художествена проблематика. Струва ми се, че толкова ярка, почти демонично изведена интерпретация на известната пиеса на Мусоргски скоро в Русия не е звучала. Подобен, но по-скоро драматично-експресивен заряд владееше от своя страна изпълнението на последната, Шеста „Патетична“ симфония на Чайковски — лично за мен, неоспоримият връх в цялостното представяне на Новосибирската филхармония. Може би защото именно в нея усетих онези наистина необозрима оркестрова стихия, която те кара да тръпнеш пред всяко пианисимо, да преживяваш, увлечен спонтанно, от всеки следващ „тласък“ или патетичен „възрив“ в оркестъра... И да не съзнаваш в момента, че всичко това професионалистите обикновено наричат щрих, фразиране, инструментална култура, звукоизвличане, а сетне — драматургия и динамика на изграждането. Все елементи на оркестрова и диригентска техника, които просто заблестяха със силата на един внушителен художествен резултат.

„характери“ и тембри, и не на последно място, с ювелирния „наниз“ от виртуозни инструментални сола. В тази сложна езикова среда оркестърът се движеше с особен артистизъм и въображение — напълно в стила на Стравински, нищо, че някъде не достигаше мярката на съвършената прецизност. Мисля, че именно тази висока мяра от своя страна постигна големият български инструменталист Петко Радев в Концерта за кларнет от Л. Пипков — истински еталон за феноменална инструментална култура и зрелост.

И в края на концерта — отново връщане към онези открита и откровена стихия на емоционалното в прочутата „Кармен—сюита“ на Шchedрин, но някак по-сдържана и обуздана, преминала сякаш през тънкия филтър на една изцяло съвременна чувствителност.

Може би има още какво да се каже за двата концерта на Новосибирската филхармония и Арнолд Кац, но най-същественото, струва ми се, е в това, че присъствието на този оркестър е заразяващо и живо. А тъкмо това никога не се забравя!

Ива ЧАВДАРОВА